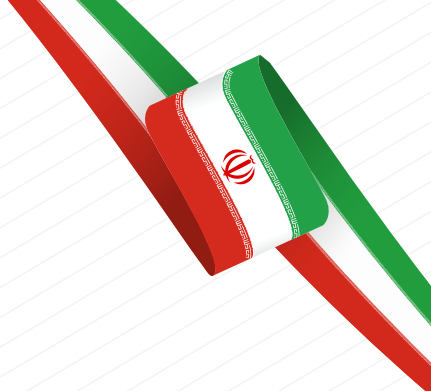

مؤسسه مطالعات پژوهش های بازرگانی

سلسله گزارشات

بازتوزیع سود در زنجیره کالاها با استفاده از ابزارهای مالیاتی

گزارش چهارم:

پیش نویس مواد قانونی با استفاده از ابزار مالیات
در راستای اهداف تنظیم بازار

آبان ماه ۱۴۰۱

آنچه خواهید خواند:

- فصل اول: تعاریف، اهداف و دامنه شمول
- فصل دوم: معیار تعیین «نسبت سود عادلانه» و اجزای آن
- فصل سوم: مالیات برسودجویی نامتعارف

فصل اول

تعاریف، اهداف و دامنه شمول

ماده (۱): در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار برده

می شود:

الف) واحدهای تولیدی: واحد اقتصادی که در تولید کالا فعالیت می‌کند، اعم از آن که دارای شخصیت حقوقی یا حقیقی باشد.

ب) واحدهای توزیعی: هر شخص حقیقی یا حقوقی که با توجه به نوع فعالیتشان به سه گروه خرده-فروشی، عمدهفروشی و یا خدمات پشتیبانی توزیع (اعم از انبارداری و سردخانه، بسته‌بندی، بازاریابی و سایر فعالیت‌های مرتبط دارای ارزش افزوده) تقسیم میشوند.

ج) کالا: هر شیء منقول و یا غیرمنقول که می‌تواند مورد مبادله و استفاده قرار گیرد.

د) سودجویی نامتعارف: سود حاصل از عرضه کالاها در قیمتی بالاتر از «محدوده مجاز نوسان سود»

ه) ضرایب سود مصوب: نرخهای سود تعیین شده به تفکیک گروههای محصولی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت

و) محدوده مجاز نوسان سود: محدوده سود تعیین شده طبق ضوابط مصرح در ماده (۵) این لایحه

ماده (۲): هدف این قانون عبارت است از:

الف) افزایش سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف، متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش، حسب تاکیدات سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی؛

ب) ارتقای شفافیت و روان‌سازی زنجیره تامین و تولید و سازوکارهای قیمت‌گذاری توأم با شیوه‌های روزآمد نظارت بر بازار وفق الزامات سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی؛

ج) افزایش بهره‌وری تا رسیدن به سطح عالی در تناظر با سیاستهای کلی بهره‌وری؛

د) ایجاد مبنای فعالیت توأم با سود مجاز در فعالیتهای تولیدی و توزیعی؛

ه) شفافسازی معیارهای ناظر بر سودجویی نامتعارف؛

و) کاهش نیاز به مداخلات قیمتی مستقیم دولت در بخشهای تولیدی و توزیعی؛

ز) ایجاد شیوههای تجاری شفاف، اخلاقی و محیط تجاری مناسب به نفع مصرفکنندگان.

ماده (۳): دامنه شمول این قانون کلیه واحدهای تولیدی و واحدهای توزیعی

می باشد.

فصل دوم

معیار تعیین «نسبت سود عادلانه» و اجزای آن

ماده (۴). سود عادلانه سودی است که در محدوده مجاز نوسان سود قرار می-گیرد. از این منظر، به منظور تعیین وضعیت سودآوری بنگاه به ترتیب زیر عمل میشود:

$\text{Profit} = (\text{Price} / \text{Cost}) - 1$	الف) برای آن دسته از واحدهای تولیدی که امکان محاسبه بهای تمام شده در خصوص کالای آن‌ها وجود دارد، از حاصل تقسیم قیمت کالا بر بهای تمام شده کالا و تفریق عدد ۱ از آن، استفاده میشود. در صورتیکه عدد حاصله از «حاشیه مجاز سود» بیشتر نباشد، نسبت سود حاصله عادلانه خواهد بود.
$\text{Profit} = (\text{Total Revenue} / \text{Total Cost}) - 1$	ب) برای آن دسته از واحدهای تولیدی که فاقد روش محاسبه بهای تمام شده باشند، از حاصل تقسیم درآمد کل به هزینه کل و تفریق عدد ۱ از آن، استفاده میشود. در صورتیکه عدد حاصله از «حاشیه مجاز سود» بیشتر نباشد، نسبت سود حاصله عادلانه خواهد بود.
$\text{Profit} = (\text{Selling Price} / \text{Buying Price}) - 1$	ج) برای واحدهای توزیعی، از حاصل تقسیم قیمت فروش محصولات بر قیمت خرید محصولات، و تفریق عدد ۱ از آن، استفاده می-شود. در صورتیکه عدد حاصله از «حاشیه مجاز سود» بیشتر نباشد، نسبت سود حاصله عادلانه خواهد بود.

ماده (۵). محدوده مجاز نوسان سود به ترتیب مراحل زیر استخراج میشود:

الف) تعیین «محدوده مجاز نوسان سود» معادل «ضرایب سود مصوب به تفکیک رشته فعالیتهای صنعتی» در سال اول

ب) تعیین «محدوده مجاز نوسان سود» معادل «ضرایب سود مصوب به تفکیک رشته فعالیتهای صنعتی» به علاوه ضریب رشد بهره‌وری در هر سال یا سال قبل هر کدام که بزرگتر بود؛

به شرطی که افزایش سود از محل افزایش قیمت حادث نشده باشد و منجر به افت کمی و کیفی کالا نیز نشده باشد.

تبصره. مرجع تشخیص تغییرات کمی و کیفی کالا وزارت صنعت، معدن و تجارت میباشد.

ماده (۶). عوامل تشکیل دهنده بهای تمام شده کالا به عنوان یکی از اجزای**«نسبت سود عادلانه» به شرح زیر می باشد:**

الف) مواد اولیه مصرفی مشتمل بر هزینه ضایعات

ب. **هزینه دستمزد مستقیم** مشتمل بر هزینه باخرید یا پایان خدمت کارکنان که برابر با یکماه حقوق و مزایا و مطابق قانون کار در محاسبات منظور میگردد.

ج) **هزینه های سربار تولید** که عبارت از هزینه های تولید به جز هزینه مواد اولیه مصرفی و هزینه های دستمزد مستقیم میباشد.

د) **هزینه های عمومی، اداری، بازاریابی، توزیع و فروش** که مشتمل بر هزینه هایی است که ارتباطی با تولید ندارد و نمیتوان بین محصولات مشخص و مقدار هزینه رابطه برقرار نمود.

ه) **هزینه های مالی:** بر اساس صورت های مالی حداکثر تا ۱۲ درصد مواد اولیه مصرفی در واحدهای تولیدی در محاسبات به عنوان هزینه های مالی منظور می گردد.

تبصره های ماده (۶):

تبصره ۱: بهای تمام شده محصولات بدون در نظر گرفتن هرگونه عوارض یا مالیاتی است که به موجب مقررات قانونی باید از مصرف کننده دریافت شود.

تبصره ۲: مالیات بر درآمد از نظر تعیین قیمت رسمی جزء هزینه های واحد نمیشود و سود محاسباتی قبل از مالیات بر درآمد می باشد.

تبصره ۳: چنانچه صورتهای مالی واحد تولیدی حسابرسی نشده باشد، ارقام مندرج در اظهارنامه مالیاتی و ضامئ آن مبنای اولیه محاسبه هزینه‌ها میباشد.

تبصره ۴: هزینه استهلاک دارایی‌ها براساس نرخ مندرج در قانون، آئین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مالیاتی در محاسبات منظور میگردد.

ماده (۷):

به منظور تعیین اجزای دخیل در محاسبه بهای تمام‌شده در مورد واحدهای توزیعی، درصد سود و هزینه‌های عمدهفروشی و خردفروشی براساس آئیننامه تعیین سود ضرایب عمدهفروشی و خردفروشی (۱۳۹۱) برای دو سال اول عمل می‌شود و از سال سوم برمبنای روش مندرج در ماده ۵ عمل میشود.

ماده (۸):

در مواردی که واحدهای تولیدی و توزیعی از ارائه اسناد و مدارک لازم برای تعیین قیمت خودداری نمایند و یا اسناد و مدارک مثبتهای برای تعیین قیمت نداشته باشند، و یا اسناد و مدارک کافی نباشد، بهای تمام‌شده با پیشنهاد مشترک سازمان حمایت مصرفکنندگان و تولیدکنندگان و وزارتخانه تولیدی ذیربط تعیین میگردد.

فصل سوم

مالیات بر سودجویی نامتعارف

ماده (۹):

در مواردی که قیمت فروش در واحد تولیدی یا توزیعی به ترتیبی تعیین شود که طبق حدود برشمرده در پیوست این قانون از «محدوده مجاز نوسان سود» تجاوز نماید،

واحد مذکور علاوه بر آن که مشمول **مجازات گرانفروشی** مصرح در ماده (۲) قانون تعزیرات حکومتی خواهد بود، به ازای هر یک واحد درصد تخطی از «محدوده مجاز نوسان سود» مشمول **مالیات برسودجویی نامتعارف**، معادل یک درصد افزایش در نرخ مالیات بر درآمد مشاغل حقوقی موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم، خواهد بود.

تبصره: آن دسته از واحدهای تولیدی و توزیعی مشمول **مالیات علی‌الراس**، موضوع ماده ۹۷ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم، که نسبت درآمد کل به هزینه کل آنها خارج از «محدوده مجاز نوسان سود» باشد، به ازای هر یک واحد درصد تخطی از نسبت مذکور، مشمول ۱ درصد افزایش در نرخ مالیات تعیین شده می‌شوند.

مؤسسه مطالعات پژوهش‌های بازرگانی

نام گروه:

گروه پژوهش‌های لجستیک و زنجیره ارزش

تهیه کنندگان:

افسانه شفیعی

فائزه هدایت نظری

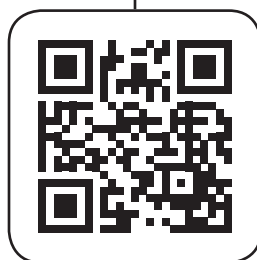
ناظر علمی:

احمد تشکینی

الناز میان‌دوآبچی

تاریخ انتشار:

آبان ماه ۱۴۰۱

www.itsr.ir